Til: Ordføreren og kommunedirektøren i Skien kommune
Fra: Mona O. Langkås, Even Jørn Risinggård, Tommy Ballestad, Bjørn Ivar Simonsen
Dato: 9. november 2026

Forhåndsvarsel om krav om lovlighetskontroll – Skien Vind AS, bystyresak 137/26

Vedrørende beslutningsmyndighet, manglende dokumentasjon fra oppstartsmøtet og realitetsbehandling etter plan- og bygningsloven § 12-8

Vi viser til kommunedirektørens saksframlegg av 27. oktober 2026, «Prinsippavklaring for arealbruk – Skien Vind», som er satt opp til behandling i Skien bystyre 12. november 2026.

Etter vår vurdering reiser saksframlegget vesentlige spørsmål om kommunens behandling av Skien Vind AS sitt planinitiativ er gjennomført i samsvar med plan- og bygningsloven § 12-8, kommunelovens regler om delegasjon og de krav som stilles til forsvarlig saksforberedelse.

Vi varsler derfor at vi vil vurdere å fremme krav om lovlighetskontroll etter kommuneloven kapittel 27 dersom disse forholdene ikke blir avklart og eventuelle rettslige mangler rettet før det treffes vedtak om videreføring av planinitiativet.

1. Administrasjonen har allerede akseptert oppstart av planarbeidet

I saksframlegget, under «Bakgrunn for saken», heter det:

«Viljeserklæring vedtatt 2023 er lagt til grunn for at administrasjonen har akseptert at forslagsstiller er gitt anledning til å starte opp planarbeidet. Med utgangspunkt i dette ble det gjennomført et oppstartsmøte 15.09.2026, med deltakelse fra forslagsstiller, NVE og administrasjonen i Skien kommune.»

Dette reiser et grunnleggende spørsmål:

Har administrasjonen allerede truffet en avgjørelse om videreføring av planinitiativet etter plan- og bygningsloven § 12-8 andre ledd, eller har administrasjonen utelukkende gjennomført de forberedende oppgavene som følger av bestemmelsens første ledd?

Forskjellen er vesentlig.

Gjennomføring av oppstartsmøte er en del av kommunens administrative saksforberedelse. Beslutningen om hvorvidt et konkret planinitiativ skal stoppes eller videreføres, er derimot en selvstendig vurdering etter § 12-8.

Kommunen må kunne dokumentere når og hvordan denne vurderingen er gjennomført, og hvilket organ som har hatt myndighet til å treffe avgjørelsen.

2. Referatet fra oppstartsmøtet mangler i saksframlegget

Oppstartsmøtet ble gjennomført 15. september 2026. Det fremgår av saksframlegget at både forslagsstiller, NVE og kommunens administrasjon deltok.

Likevel er referatet fra møtet ikke vedlagt saken som nå skal behandles av bystyret.

Dette mener vi er en vesentlig mangel ved saksforberedelsen.

Oppstartsmøtet har en særskilt funksjon etter plan- og bygningsloven § 12-8. Det skal blant annet bidra til å avklare forutsetningene for planarbeidet og danne grunnlag for kommunens tidlige vurdering av om initiativet bør stoppes.

Referatet kan derfor inneholde opplysninger av direkte betydning for bystyrets behandling, herunder:

- Hvilke planfaglige spørsmål og interessekonflikter som ble drøftet.
- Hvilke vurderinger administrasjonen foretok av planinitiativet.
- Om spørsmålet om tidlig stans etter § 12-8 andre ledd ble behandlet.
- Om kommunen ga uttrykk for at planinitiativet kunne videreføres.
- Hvilke forutsetninger, avklaringer eller forbehold som eventuelt ble meddelt forslagsstilleren.

Saksframlegget inneholder heller ingen redegjørelse for hvilke konkrete konklusjoner som ble trukket i oppstartsmøtet.

Når administrasjonen samtidig opplyser at den allerede har akseptert oppstart av planarbeidet, blir dokumentasjonen fra møtet særlig viktig.

Vi mener at bystyret ikke bør treffe avgjørelse om videreføring før referatet fra oppstartsmøtet og eventuell etterfølgende skriftlig korrespondanse om kommunens beslutning etter § 12-8 er gjort tilgjengelig for representantene og offentligheten.

Det må også avklares om kommunen allerede har gitt skriftlig underretning som åpner for varsling og kunngjøring av planoppstart.

Dersom slik underretning er gitt, kan det ha betydning for om bystyrets behandling 12. november er den første reelle avgjørelsen om videreføring, eller om en tilsvarende avgjørelse allerede er truffet administrativt.

3. Spørsmålet om administrasjonens beslutningsmyndighet

Etter kommuneloven § 13-1 sjette ledd kan kommunedirektøren gis myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning.

Skien Vinds planinitiativ omfatter om lag 36 km² for mulig plassering av vindturbiner, med ytterligere arealer til infrastruktur. Det er skissert opptil 70–80 vindturbiner med høyde på inntil 300 meter.

Området er i hovedsak avsatt til landbruks-, natur- og friluftsformål i gjeldende kommuneplan.

Initiativet reiser omfattende spørsmål om arealdisponering, naturmangfold, friluftsliv, landskap og kommunens langsiktige utvikling.

Etter vår vurdering er det vanskelig å karakterisere avgjørelsen om videreføring av et slikt initiativ som en sak uten prinsipiell betydning.

Skien kommunes delegeringsreglement gir administrasjonen myndighet til å gjennomføre oppstartsmøter etter § 12-8 første ledd. Dette må skilles fra myndigheten til å treffe en selvstendig avgjørelse om videreføring eller stans etter bestemmelsens andre ledd.

Vi ber derfor kommunen dokumentere:

1. Hvilket delegasjonsgrunnlag administrasjonen har benyttet ved sin tidligere aksept av oppstart av planarbeidet.

2. Om administrasjonen har foretatt en vurdering etter § 12-8 andre ledd.
3. Hvordan spørsmålet om sakens prinsipielle betydning er vurdert.
4. Om administrasjonen mener at bystyrets behandling 12. november er den første formelle avgjørelsen om videreføring av planinitiativet.

4. En prinsippavklaring må ikke erstatte lovens konkrete vurdering

Kommunedirektørens innstilling er formulert som en prinsipiell avklaring om mulig endret arealbruk og videre prosess.

Samtidig fremgår det uttrykkelig på side 9 i saksframlegget at bystyret kan beslutte å stoppe planinitiativet etter § 12-8 andre ledd.

Dette viser at bystyret har anledning til å foreta en konkret vurdering av om Skien Vinds planinitiativ skal stoppes eller videreføres.

Vi mener derfor at saken må behandles som en reell avgjørelse etter § 12-8, og ikke utelukkende som en generell politisk prinsipperklæring.

Det må fremgå klart av vedtaket hva bystyret faktisk har besluttet, og hvilket rettslig grunnlag avgjørelsen bygger på.

Viljeserklæringen fra 2023 kan inngå som et politisk hensyn, men den erstatter ikke vurderingen av det konkrete planinitiativet.

5. Eksisterende kunnskapsgrunnlag og kommuneplanens arealdisponering

Plan- og bygningsloven § 12-8 gir kommunen adgang til å stoppe et privat planinitiativ på et tidlig stadium.

Formålet med denne adgangen er blant annet å unngå omfattende planarbeid i saker hvor kommunen allerede har grunnlag for å konkludere med at initiativet ikke bør føre frem.

Dette innebærer ikke at kommunen må ha gjennomført en full konsekvensutredning før den kan beslutte stans.

Skien kommune har allerede en vedtatt kommuneplan, eksisterende kunnskap om natur- og friluftsinteresser og tidligere offentlige vurderinger av konfliktpotensial knyttet til vindkraft.

Det fremgår samtidig av saksframlegget at kommunen ikke har gjennomført en helhetlig lokaliseringsvurdering av aktuelle områder for vindkraft, og at en egen temaplan for energiproduksjon først skal utarbeides senere.

Dette understreker behovet for at kommunen foretar en selvstendig vurdering av om det foreliggende planinitiativet bør videreføres nå.

Vi etterlyser derfor en tydeligere redegjørelse for hvordan eksisterende kunnskap og gjeldende arealdisponering er vektlagt ved vurderingen etter § 12-8.

6. Anmodning om avklaring før bystyrets behandling

På denne bakgrunn ber vi om at følgende blir gjennomført før bystyrets behandling 12. november 2026:

1. **Referatet fra oppstartsmøtet 15. september 2026 fremlegges** for bystyrets medlemmer, sammen med eventuell skriftlig underretning til forslagsstilleren om videreføring og varsling av planoppstart.
2. Kommunen redegjør skriftlig for om det allerede er truffet en avgjørelse etter § 12-8 andre ledd, og i så fall av hvilket organ og med hvilken hjemmel.
3. Kommunen dokumenterer hvordan spørsmålet om administrasjonens beslutningsmyndighet og sakens prinsipielle betydning er vurdert.
4. Kommunen klargjør at bystyret 12. november skal foreta en reell behandling av det konkrete planinitiativet etter § 12-8, med adgang til å beslutte både stans og videreføring.
5. Det sikres at bystyrets vedtak blir formulert slik at det tydelig fremgår hvilken avgjørelse som er truffet etter plan- og bygningsloven.

Dersom nødvendig dokumentasjon ikke kan fremlegges og vurderes forsvarlig før møtet, ber vi om at saken utsettes.

7. Forhåndsvarsel om lovlighetskontroll

Dersom det viser seg at administrasjonen allerede har truffet en avgjørelse om videreføring av planinitiativet uten nødvendig beslutningsmyndighet, vil vi vurdere å fremme krav om lovlighetskontroll etter kommuneloven kapittel 27.

Det samme gjelder dersom bystyret treffer vedtak på et grunnlag som er beheftet med rettslige mangler, herunder feil rettsanvendelse, kompetansemangler eller vesentlige saksbehandlingsfeil.

Et eventuelt krav vil særlig gjelde om avgjørelsen er truffet av rett organ, om lovens bestemmelser er fulgt, og om saken har vært forsvarlig forberedt.

Vi mener det foreligger gode argumenter for at avgjørelsen etter § 12-8 har en selvstendig og avsluttende karakter som gir grunnlag for lovlighetskontroll. Vi er kjent med at dette må vurderes opp mot avgrensningen for prosessledende avgjørelser i kommuneloven § 27-2.

Et formelt krav vil bli fremmet for kommunen innen lovbestemt frist, med anmodning om oversendelse til Statsforvalteren dersom avgjørelsen opprettholdes. Vi vil også vurdere å be om utsatt iverksetting.

Vi understreker at formålet med denne henvendelsen er å sikre at Skien Vinds konkrete planinitiativ blir behandlet av rett beslutningsorgan, på et forsvarlig dokumentert og lovlig grunnlag.

Dette brevet er et forhåndsvarsel, og ikke et formelt krav om lovlighetskontroll.

Vi ber om skriftlig tilbakemelding i god tid før bystyrets behandling 12. november 2026.

Med vennlig hilsen

Mona O. Langkås
Medlem av Skien kommunestyre

Even Jørn Risinggård
Medlem av Skien kommunestyre

Tommy Ballastad
Medlem av Skien kommunestyre

Bjørn Ivar Simonsen
Medlem av Skien kommunestyre